

1 Keitä vastaan on mahdollista aloittaa maksukyvyyttömyysmenettely?

Konkurssia edeltävä menettely (*predstečajni postupak*) ja konkurssimenettely (*stečajni postupak*) voi kohdistua oikeushenkilöihin ja yksityisen velallisen omaisuuseriin, ellei laissa toisin säädetä. Yksityisellä velallisella tarkoitetaan konkurssilaissa (*Stečajni zakon*) luonnollista henkilöä, joka on tuloverovelvollinen toiminnastaan itsenäisenä ammatinharjoittajana tuloverolain (*Zakon o porezu na dohodak*) mukaan, tai luonnollista henkilöä, joka on yhteisöverovelvollinen yhteisöverolain (*Zakon o porezu na dobit*) mukaan.

2 Millä edellytyksillä maksukyvyyttömyysmenettely voidaan aloittaa?

a) Konkurssia edeltävä menettely voidaan aloittaa, jos tuomioistuin vahvistaa velallista uhkaavan maksukyvyyttömyyden eli toteaa, että velallinen on kykenemätön vastaamaan veloistaan niiden erääntyessä.

Maksukyvyyttömyys uhkaa, jos velallinen ei vielä ole maksukyvytön ja jos

– tällä on maksuveloitteiden etusijajärjestystä koskevassa, rahoitusviraston (*Financijska agencija*) ylläpitämässä rekisterissä yksi tai useampi hoitamaton velka, jonka maksamiselle on ollut pätevä peruste ja joka olisi voitu periä miltä tahansa velalliselle kuuluvilta tililtä ilman velallisen hyväksyntää, tai

– tämän maksuviivästys on kestänyt yli 30 päivää ja kyse on palkanmaksusta työntekijöille työsopimuksen, työläinsäädännön, työehtosopimuksen, erityismääräysten tai muun työnantajan veloitteita koskevan asiakirjan perusteella tai

– tämä laiminlyö edellisessä luetelmakohdassa tarkoitettuihin palkkoihin liittyvien suoritusten ja verojen maksun määräajassa eli 30 päivän kuluessa päivästä, jona palkat piti maksaa työntekijöille.

b) Konkurssimenettely voidaan panna vireille, jos tuomioistuin vahvistaa konkurssin edellytykset eli maksukyvyyttömyyden tai ylivelkaantumisen.

Velallinen on maksukyvytön, jos hän on jatkuvasti kyvytön suoriutumaan erääntyneistä maksuveloitteistaan. Velallista ei katsota maksukykyiseksi yksinomaan sillä perusteella, että hän on maksanut tai pystyy maksamaan joidenkin velkojien saatavat kokonaan tai osittain.

Velallinen katsotaan maksukyvyyttömäksi, jos

– tällä on maksuveloitteiden etusijajärjestystä koskevassa, rahoitusviraston ylläpitämässä rekisterissä yksi tai useampi hoitamaton maksu, joka on erääntynyt yli 60 päivää sitten, jonka maksamiselle on ollut pätevä peruste ja joka olisi voitu periä miltä tahansa velalliselle kuuluvilta tililtä ilman velallisen hyväksyntää;

– tämä on kolme kertaa peräkkäin laiminlyönyt työntekijöidensä palkanmaksun, joka perustuu työsopimukseen, työläinsäädäntöön, työehtosopimukseen, erityismääräyksiin tai muuhun työnantajan veloitteita koskevaan asiakirjaan.

Velallinen katsotaan ylivelkaantuneeksi, jos oikeushenkilömuotoisen velallisen varat eivät riitä kattamaan tämän olemassa olevia velkoja.

3 Mikä omaisuus kuuluu maksukyvyyttömyysmenettelyn piiriin? Mikä on sellaisen omaisuuden asema, jonka velallinen on hankkinut tai saanut maksukyvyyttömyysmenettelyn aloittamisen jälkeen?

Konkurssimenettelyssä konkurssipesään kuuluvat kaikki varat, jotka velallinen omisti menettelyn alkaessa, ja varat, jotka velallinen on hankkinut menettelyn aikana. Konkurssipesän varoja käytetään konkurssimenettelyn kulujen ja velkojien saatavien sekä niiden saatavien maksamiseen, joiden vakuutena on tietty velallisen varoihin kohdistuva oikeus.

Konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen yksityinen velallinen tai henkilöt, joilla on aiemmin ollut lain mukaan valtuutus edustaa velallista, eivät voi käyttää konkurssipesän varoja, eikä käytöllä ole oikeusvaikutuksia lukuun ottamatta tilanteita, joihin sovelletaan julkisten rekistereiden luotettavuutta koskevia yleisiä sääntöjä. Vastike palautetaan konkurssipesästä vastapuolelle, jos se on lisännyt konkurssipesän arvoa.

Jos yksityinen velallinen on saanut varoja perintönä tai testamentin nojalla ennen konkurssimenettelyn aloittamista tai sen aikana, vain velallisella on oikeus ottaa perintö tai testamentisaanto vastaan tai luopua siitä.

Jos velallinen on yhteisömuotoisessa tai muussa oikeus- tai kumppanuussuhteessa kolmannen henkilön kanssa, kyseisten varojen jako toteutetaan konkurssimenettelyn ulkopuolella. Tällaisesta suhteesta johtuvien velkojien maksamista varten voidaan vaatia erillissuoritusta velallisen osuudesta.

4 Millaiset ovat velallisen ja selvittäjän toimivaltasuhteet?

a) Konkurssia edeltävä menettely – edellytykset selvittäjän (*povjerenik*) ja pesänhoitajan (*stečajni upravitelj*) määräämiselle ovat samat. Jos tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi, se määrää selvittäjän konkurssia edeltävän menettelyn aloittamispäätöksessään. Selvittäjän tehtävät päättyvät päivänä, jona päätös konkurssia edeltävässä menettelyssä saavutetun sovinnon vahvistamisesta annetaan tai konkurssimenettely aloitetaan, tai velkojien päätöksellä.

Selvittäjän tehtävänä konkurssia edeltävässä menettelyssä on

1. selvittää velallisen liiketoimet,
2. selvittää velallisen varat ja velat,
3. selvittää ilmoitettujen saatavien uskottavuus,
4. riittauttaa saatavat, jos hänellä on velkojien antamien tietojen perusteella tai muista syistä epäily saatavien olemassaolosta,
5. valvoa velallisen liiketoimia, erityisesti rahoitustoimia, velkaantumista kolmansille osapuolille, maksujen suorittamista turvaavien instrumenttien antamista sekä tavaroiden ja palveluiden myyntiin liittyviä liiketoimia, ja samalla varmistaa, ettei velallisen omaisuuserille aiheudu vahinkoa,
6. tehdä valitus tuomioistuimeen, jos velallinen toimii konkurssilain 67 §:n säännösten vastaisesti,
7. antaa konkurssilain 69 ja 71 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä ja todistuksia,
8. varmistaa, että konkurssia edeltävästä menettelystä aiheutuneet kulut maksetaan kokonaan ja ajoissa,
9. huolehtia muista konkurssilaissa säädettyistä toimista.

Konkurssia edeltävän menettelyn aloittamispäivästä menettelyn päättämiseen saakka velallinen saa suorittaa ainoastaan maksut, jotka ovat tavanomaisen liiketoiminnan kannalta välttämättömiä. Tämän ajanjakson kuluessa velallinen ei saa maksaa velkoja, jotka ovat syntyneet ja erääntyneet ennen konkurssia edeltävän menettelyn aloittamista, lukuun ottamatta bruttomääräisiä maksuveloitteita velallisen työntekijöitä ja aiempia työntekijöitä kohtaan, kun saatava perustuu työsuhteeseen ja on erääntynyt viimeistään konkurssia edeltävän menettelyn aloittamispäivänä, irtisanomiskorvauksia laissa ja työehtosopimuksessa säädettyyn määrään saakka, vahingonkorvauksia työssä aiheutuneesta vammasta tai työperäisestä sairaudesta sekä palkkasatavia, joihin on lisätty työsopimusten ja työehtosopimusten mukaiset työnantajamaksut ja muut työntekijöiden aineelliset oikeudet ja jotka ovat erääntyneet

konkurssia edeltävän menettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen, sekä erityislaissa säädettyjä, tavanomaisen liiketoiminnan kannalta välttämättömiä maksuja.

Konkurssia edeltävää menettelyä koskevan hakemuksen tekemisestä menettelyn aloittamispäätöksen tekemiseen saakka velallinen ei voi luovuttaa varojaan eikä perustaa niihin rasitteita ilman selvittäjän tai tuomioistuimen, jos selvittäjää ei ole määrätty, hyväksyntää.

b) Konkurssimenettely – pesänhoitaja valitaan toimivaltaisen tuomioistuimen tuomiopiiriin kuuluvien pesänhoitajien luettelosta A satunnaisotannalla, ellei konkurssilaissa säädetä toisin. Tuomioistuin nimittää näin valitun pesänhoitajan konkurssimenettelyn aloittamispäätöksellä. Tästä poiketen tuomioistuin nimittää selvittäjän tai väliaikaisen pesänhoitajan varsinaiseksi pesänhoitajaksi, jos konkurssia edeltävässä menettelyssä on määrätty selvittäjä tai konkurssimenettelyssä on nimitetty väliaikainen pesänhoitaja.

Pesänhoitajalla on kaikki velallisyhteisölle kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet, ellei konkurssilaissa säädetä toisin. Jos velallinen jatkaa konkurssimenettelyn aikana liiketoiminnan harjoittamista konkurssilain 217 §:n 2 momentin mukaisesti, pesänhoitaja johtaa liiketoimintaa.

Pesänhoitaja edustaa velallista. Pesänhoitaja hoitaa yksityisen velallisen osalta vain konkurssipesää koskevia liiketoimia ja edustaa velallista laillisen edustajan toimivaltuuksin.

Pesänhoitajalla on velvollisuus toimia tunnollisesti ja asianmukaisesti, ja hänen tulee erityisesti

1. järjestää kirjanpitoaineisto konkurssimenettelyn aloittamispäivään saakka,
2. laatia alustava arvio konkurssimenettelyn kustannuksista ja toimittaa se velkojatoimikunnan hyväksyttäväksi,
3. perustaa toimikunta omaisuuserien inventointia varten,
4. laatia alustava pesäluettelo velallisen varoista,
5. huolehtia asiaankuuluvaa huolellisuutta noudattaen velallisen keskeneräisistä toimista sekä tarvittavista toimista velallisen varoille aiheutuvan vahingon estämiseksi,
6. turvata velallisen vaateiden realisointi,
7. toteuttaa tunnollisesti konkurssilain 217 §:n 2 momentissa tarkoitetut velallisen liiketoimet,
8. toimittaa Kroatian eläkelaitokselle (*Zavod za mirovinsko osiguranje*) edunsaajien työoikeudellista asemaa koskevat asiakirjat,
9. ottaa hallintaansa ja realisoida asiaankuuluvaa huolellisuutta noudattaen konkurssipesään kuuluvat velallisen omaisuuserät ja oikeudet,
10. valmistella velkojien saatavat ja suorittaa ne hyväksynnän jälkeen,
11. toimittaa lopputilitys velkojatoimikunnalle,
12. suorittaa velkojien täydentävät saatavat,
13. edustaa konkurssipesää konkurssilain mukaisesti konkurssimenettelyn päättymisen jälkeen.

Pesänhoitajan on toimitettava vakiomuotoinen kirjallinen selvitys konkurssimenettelyn kulusta ja konkurssipesän tilasta vähintään kolmen kuukauden välein.

5 Mitkä ovat kuittauksen edellytykset?

Jos velkojalla on konkurssimenettelyn aloittamishetkellä lakiin tai sopimukseen perustuva oikeus kuittaukseen, menettelyn aloittamisella ei ole vaikutusta tähän oikeuteen.

Jos konkurssimenettelyn aloittamishetkellä on olemassa yksi tai useampi saatava, jonka kuittamiseen sovelletaan lykkäävää ehtoa tai joka ei ole vielä erääntynyt tai jonka suoritustapa ei ole sama, kuittaus tapahtuu, kun vaaditut edellytykset täyttyvät. Kuittaukseen ei sovelleta sääntöä, jonka mukaan maksamattomat saatavat erääntyvät konkurssimenettelyn alkaessa ja muiden kuin rahasaatavien tai rahalliselta arvoltaan täsmenämättömien saatavien rahallinen arvo vahvistetaan määrään, joka niillä arvioidaan olevan konkurssimenettelyn aloittamishetkellä. Kuittaus on poissuljettu, jos siihen käytettävän saatavan ehdollisuus poistuu ja se erääntyy ennen kuin kuittaus on mahdollinen.

Kuittaus ei ole poissuljettu eri valuutan tai eri laskentayksikön määräisten saatavien osalta edellyttäen, että tällaiset valuutat tai laskentayksiköt voidaan helposti muuntaa kuittaukseen käytettävän saatavan maksupaikan valuuttaan tai yksikköön. Muuntaminen suoritetaan maksupaikassa kuittausilmoituksen vastaanottohetkellä sovellettavan vaihtokurssin mukaan.

Kuittaus ei ole sallittu, jos

1. velkojan velvoite konkurssipesälle on syntynyt vasta konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen;
2. saatava on siirtynyt velkojalle toiselta velkojalta vasta konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen;
3. saatava on luovutettu velkojalle konkurssimenettelyn aloittamista edeltäneiden kuuden kuukauden aikana tai konkurssia edeltävää menettelyä ei ole aloitettu konkurssimenettelyn aloittamista edeltäneiden kuuden kuukauden aikana ja velkoja tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että velallinen on tullut maksukyvyttömäksi tai että on tehty velallista koskeva hakemus konkurssia edeltävän menettelyn tai konkurssimenettelyn aloittamiseksi. Tästä poiketen kuittaus on sallittu, jos saatava on luovutettu täyttämättömän sopimuksen täytäntöönpanemiseksi tai jos oikeus saatavan täytäntöönpanoon on palautunut sen johdosta, että velallisen oikeustoimi on onnistuneesti riitautettu;
4. velkoja on hankkinut kuittausoikeuden oikeustoimella, joka voidaan todeta pätemättömäksi.

6 Mikä vaikutus maksukyvyttömyysmenettelyllä on velallisen sopimussuhteisiin?

Jos velallinen ja tämän sopimuskumppani eivät ole konkurssimenettelyn aloittamishetkellä panneet kahdenvälisestä sopimuksesta kokonaan tai osittain täytäntöön, pesänhoitaja voi tehdä sen velallisen sijasta ja vaatia, että toinen sopimuspuoli tekee samoin. Jos pesänhoitaja kieltäytyy sopimuksen täytäntöönpanosta, toinen sopimuspuoli voi realisoida laiminlyöntiin perustuvan saatavansa vain konkurssivelkojana. Jos toinen sopimuspuoli pyytää pesänhoitajaa ilmoittamaan kantansa valintaoikeuteen, pesänhoitajan on välittömästi ja viimeistään valmisteluistunnon jälkeen ilmoitettava toiselle sopimuspuolelle kirjatulla kirjeellä siitä, aikooko hän vaatia sopimuksen täytäntöönpanoa. Tästä poiketen tilanteessa, jossa toiselle sopimuspuolelle aiheutuisi valmisteluistunton mennessä merkittävää vahinkoa, josta hän ilmoittanut pesänhoitajalle, pesänhoitajan on ilmoitettava kahdeksan päivän kuluessa kirjatulla kirjeellä, aikooko hän vaatia sopimuksen täytäntöönpanoa. Muussa tapauksessa pesänhoitaja ei voi vaatia sopimuksen täytäntöönpanoa.

Jos erääntyneet suoritukset ovat jaettavissa ja toinen sopimuspuoli on ennen konkurssimenettelyn aloittamista täyttänyt veloitteensa osittain, kyseinen sopimuspuoli voi käyttää oikeuttaan saada vastike osittaista suoritusta vastaavalta osalta konkurssivelkojana, vaikka pesänhoitaja olisi vaatinut jäljellä olevan osan täyttämistä. Jos sopimuspuoli ei käytä oikeuttaan vastikkeeseen, hänellä ei ole myöskään oikeutta vaatia ennen konkurssimenettelyn aloittamista tapahtuneesta osittaisesta suorituksesta syntyneen konkurssipesän arvonalisäyksen palauttamista.

Jos kiinteistörekisteriin on tehty merkintä saamisen turvaamiseksi siltä varalta, että velallisen kiinteistö tai muu esineoikeus luovutetaan tai kumotaan tai että tällaisen esineoikeuden sisältö tai etuoikeusasema muuttuu, velkoja voi vaatia suoritusta konkurssipesästä sen velkojana. Tätä sovelletaan myös, jos velallisella on velkojaa kohtaan muita veloituksia, jotka ovat jääneet kokonaan tai osittain täyttämättä. Tätä säännöstä sovelletaan soveltuvin osin myös alusrekisteriin, rakenteilla olevia aluksia koskevaan rekisteriin ja ilma-alusrekisteriin tehtyihin merkintöihin.

Jos velallinen on ennen konkurssimenettelyn aloittamista myynyt irtainta omaisuuttaan omistuksenpidätysehdoilla ja toimittanut omaisuutta ostajan hallintaan, ostaja voi vaatia osto- ja myyntisopimuksen täytäntöönpanoa. Tätä sovelletaan myös, jos velallisella on ostajaa kohtaan muita veloituksia, jotka ovat jääneet kokonaan tai osittain täyttämättä. Jos velallinen on ennen konkurssimenettelyn aloittamista ostanut kiinteää omaisuutta, jota koskee omistuksenpidätysehto, ja saanut omaisuuden hallintaansa myyjältä, pesänhoitajalla on valintaoikeus konkurssilain 181 §:n mukaisesti.

Kiinteää omaisuutta tai tiloja koskevat vuokra- ja leasing sopimukset eivät pääty konkurssimenettelyn alkaessa. Tätä pätee myös vuokra- ja leasing suhteisiin, joissa velallinen on vuokranantajana ja jotka koskevat omaisuutta, joka on vakuutusteknisistä syistä siirretty niiden hankinnan tai tuotannon rahoittaneelle kolmannelle henkilölle. Suhteen toinen osapuoli voi vaatia oikeuksien, jotka liittyvät aikaan ennen konkurssimenettelyn aloittamista, tai vahinkoihin, jotka ovat syntyneet sopimuksen ennakaisesta päättämisen johdosta, täytäntöönpanoa vain konkurssivelkojana.

Pesänhoitaja voi sopimuksen voimassaoloajasta ja lain mukaisesta irtisanomisajasta riippumatta päättää kiinteää omaisuutta tai tiloja koskevan vuokra- tai leasing sopimuksen, jonka velallinen on tehnyt vuokralleottajana. Jos pesänhoitaja ilmoittaa tällaisen sopimuksen päättämisestä, toinen osapuoli voi konkurssivelkojana vaatia korvausta sopimuksen ennakaisesta päättämisestä. Jos velallinen ei ole konkurssimenettelyn alkaessa ottanut haltuunsa kiinteää omaisuutta tai tiloja, pesänhoitaja ja toinen osapuoli voivat vetäytyä sopimuksesta. Jos pesänhoitaja vetäytyy sopimuksesta, toinen osapuoli voi konkurssivelallisena vaatia vahingonkorvausta sopimuksen ennakaisesta päättämisestä. Kummallakin osapuolella on toisen osapuolen pyynnöstä velvollisuus ilmoittaa 15 päivän kuluessa aikomuksestaan vetäytyä sopimuksesta. Mikäli näin ei toimita, osapuoli menettää oikeutensa vetäytyä sopimuksesta.

Jos velallisella oli kiinteän omaisuuden tai tilojen vuokranantajana ennen konkurssimenettelyn aloittamista vuokra- tai leasing suhteesta johtuvia, tulevaisuuteen sijoituvia saatavia, niillä on oikeusvaikutuksia siltä osin kuin ne liittyvät konkurssimenettelyn aloittamishetken kalenterikuukautta koskevaan vuokraan tai leasingmaksuun. Jos konkurssimenettely aloitetaan kuukauden viidennentoista päivän jälkeen, tällaisten vuokra- tai leasingmaksuihin liittyvien saatavien oikeusvaikutukset ulottuvat myös seuraavaan kalenterikuukauteen. Ulosottosaatavilla on sama asema kuin sopimusperusteisilla saatavilla. Pesänhoitaja voi vuokranantajana toimivan velallisen puolesta lain mukaista irtisanomisaikaa noudattaen päättää vuokra- tai leasing suhteen riippumatta sopimuksen mukaisesta irtisanomisajasta.

Kolmas osapuoli, jolle pesänhoitaja on luovuttanut kiinteän omaisuuden tai tilat, joita velallinen vuokrasi, ja joka näin ollen tulee vuokra- tai leasing suhteen osapuoleksi velallisen sijaan, voi päättää sopimuksen laissa säädettyä irtisanomisaikaa noudattaen.

Jos velallinen on vuokralleottaja, toinen sopimuspuoli ei voi päättää vuokrasopimusta konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen

1. ennen konkurssimenettelyn aloittamista syntyneitä vuokraa koskevan maksuviivästyksen vuoksi,
2. velallisen taloudellisen tilanteen huonontumisen vuoksi.

Konkurssimenettelyn aloittaminen ei aiheuta velallisen työnantajan ominaisuudessa tekemien työ- tai palvelusopimusten päättymistä. Konkurssimenettelyn aloittaminen on erityinen peruste työsopimuksen purkamiselle. Konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen pesänhoitaja velallisen (työnantajan) puolesta ja työntekijä voivat päättää työsopimuksen riippumatta sopimuksen kestosta ja lakiin tai sopimukseen perustuvista, työntekijää suojaavista säännöksistä tai määräyksistä riippumatta. Irtisanomisaika on yksi kuukausi, ellei laissa säädetä lyhyemmästä ajasta. Jos työntekijät katsovat, että heidän työsopimuksensa on päätetty lainvastaisesti, he voivat hakea suoja oikeuksilleen työsopimuslain (*Zakon o radu*) mukaisesti.

Pesänhoitaja voi tuomioistuimen hyväksynnän saatuaan tehdä uusia määräaikaisia työsopimuksia, joihin ei sovelleta määräaikaisiin työsopimuksiin tavallisesti sovellettavia sääntöjä, jo aloitettujen liiketoimien loppuun saattamiseksi ja mahdollisten vahinkojen ennalta ehkäisemiseksi. Pesänhoitaja määrittää työntekijöiden palkat ja muut työsuhteeseen liittyvät edut lakien ja työehtosopimusten mukaisesti tuomioistuimen hyväksynnän saatuaan. Työsuhteeseen liittyvät palkat ja edut, joihin työntekijälle on syntynyt oikeus konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen, maksetaan konkurssipesän velkoina. Työntekijöiden osallistumisoikeus päättyy konkurssimenettelyn alkaessa. Työpaikkaneuvoston kanssa tehdyt sopimukset eivät sido pesänhoitajaa. Konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen velallisen oikeus määrätä konkurssipesään kuuluvasta omaisuudestaan päättyy. Jos määräyksen vastaanottaja toimii määräyksen mukaisesti, koska hän ei itsestään riippumattomista syistä ollut tietoinen konkurssimenettelystä, määräyksen katsotaan olevan voimassa. Tällaiseen toiminnan jatkamiseen liittyvän määräyksen saaneen henkilön saatavat maksetaan konkurssivelkojan saatavina. Määräyksen vastaanottaneen henkilön tulee vahingon välttämiseksi jatkaa toimintaa konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen, kunnes pesänhoitaja ottaa toiminnan vastattavakseen. Tällaiseen toiminnan jatkamiseen liittyvän määräyksen saaneen henkilön saatavat maksetaan konkurssipesän velkojan saatavina. Velalliselle tehtyjen tarjousten tai tämän tekemien tarjousten voimassaolo päättyy konkurssimenettelyn aloittamispäivänä, paitsi jos ne on hyväksytty ennen kyseistä päivää.

Kun on kyse liiketoimintaan liittyvistä sopimuksista, joissa henkilö on sitoutunut suorittamaan tiettyjä palveluja velallisen puolesta, tai velallisen antamasta valtuutuksesta, joka koskee konkurssipesään tulevia varoja ja jonka voimassaolo päättyy konkurssimenettelyn alettua, määräyksen saaneen henkilön on vahinkojen välttämiseksi jatkettava toimintaa konkurssimenettelyn alkamisen jälkeen, kunnes pesänhoitaja ottaa toiminnan vastattavakseen. Jatketusta toiminnasta johtuvat, määräyksen saaneen henkilön saatavat maksetaan konkurssipesän velkojan saatavina.

Sopimusmääräyksillä, joilla etukäteen suljetaan pois konkurssilain säännösten soveltaminen tai rajoitetaan sitä, ei ole oikeusvaikutuksia.

7 Mikä vaikutus maksukyvyttömyysmenettelyllä on yksittäisen velkojan nostamaan kanteeseen (lukuun ottamatta vireillä olevaa oikeudenkäyntiä)?

a) Konkurssia edeltävä menettely – velalliseen ei voida kohdistaa ulosmittausta, hallinnollisia menettelyjä tai turvaamistoimia konkurssia edeltävän menettelyn aloittamispäivästä lähtien menettelyn päättämiseen saakka. Tällaiset vireillä olevat menettelyt keskeytetään konkurssia edeltävän menettelyn aloittamispäivänä. Keskeytetyt menettelyt jatkuvat velkojen hakemuksesta sen jälkeen, kun

– konkurssia edeltävässä menettelyssä on saavutettu sovinto menettelyssä riitautetuista saatavista tai niiden osista,

– konkurssia edeltävän menettelyn päättymisestä on tehty lopullinen päätös.

Näitä säännöksiä ei sovelleta menettelyihin, joihin konkurssia edeltävä menettely ei vaikuta, eikä menettelyihin sellaisten saatavien suorittamiseksi, jotka ovat syntyneet konkurssia edeltävän menettelyn aloittamisen jälkeen.

Jos oikeudenkäynti on määrätty keskeytettäväksi konkurssia edeltävän menettelyn vuoksi ja siinä on myöhemmin annettu lopullinen päätös, jossa vahvistetaan konkurssia edeltävässä menettelyssä saavutettu sovinto, joka kattaa velkojan saatavan, tuomioistuin jatkaa menettelyä ja hylkää kanteen tai keskeyttää ulosmittaus- tai turvaamismenettelyt, lukuun ottamatta niiden saatavien tai saatavien osien suhteen, jotka on riitautettu konkurssia edeltävässä menettelyssä.

b) Konkurssimenettely – konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen yksittäiset velkojat eivät voi vaatia ulosmittausta tai turvaamistoimenpiteen toteuttamista konkurssipesään kuuluvien varojen tai velallisen muiden varojen osalta. Niillä velkojilla, jotka eivät ole konkurssivelkojan asemassa, ei ole oikeutta vaatia ulosmittausta tai turvaamistoimenpiteen toteuttamista yksittäisten velallisten työsuhteeseen tai muuhun palvelusuhteeseen perustuvien, tulevien saatavien osalta, eikä oikeutta vaatia saataviaan samalla perusteella konkurssimenettelyssä, lukuun ottamatta ulosmittausta tai turvaamistoimenpidettä elatusapusaatavan tai muun sellaisen saatavan suhteen, joka voidaan maksaa siitä osasta velallisen palkkatuloa, josta muiden velkojen saatavia ei voida maksaa. Tällaiset konkurssimenettelyn aloittamishetkellä vireillä olevat ulosmittaus- tai turvaamismenettelyt keskeytetään. Jos niitä jatketaan, niiden keskeyttäminen kuuluu täytäntöönpanotuomioistuimelle.

Konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen velkojat, joilla on erottamisoikeus eli oikeus vaatia tiettyjen omaisuserien erottamista konkurssipesästä (*izlučni vjerovnik*), voivat oikeutensa toteutumiseksi panna täytäntöönpanomenettelyihin sovellettavien yleisten sääntöjen mukaisesti vireille velalliseen kohdistuvia ulosmittaus- ja turvaamismenettelyjä. Keskeytettyjen ulosmittaus- ja turvaamismenettelyjen, jotka velkojat ovat panneet vireille ennen konkurssimenettelyn aloittamista, toteuttamista jatketaan täytäntöönpanotuomioistuimessa täytäntöönpanomenettelyihin sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

Konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen velkojilla, joilla on oikeus erillissuoritukseen (*razlučni vjerovnik*), ei ole oikeutta panna vireille ulosmittaus- tai turvaamismenettelyjä. Konkurssimenettelyn aloittamishetkellä vireillä olevat ulosmittaus- tai turvaamismenettelyt keskeytetään. Keskeytetyt ulosmittaus- ja turvaamismenettelyt jatkaa konkurssimenettelyä hoitava tuomioistuimien soveltamalla sääntöjä, jotka koskevat erillissuorituksen kohteena olevien omaisuuserien realisointia konkurssimenettelyssä.

Konkurssimenettelystä voidaan sen aloittamisen jälkeen tehdä merkintä julkisiin rekistereihin, jos merkintäedellytykset ovat täyttyneet ennen kuin menettelyn aloittamisen oikeusvaikutukset tulevat voimaan.

Täytäntöönpano sellaisten saatavien suorittamiseksi konkurssipesästä, jotka eivät perustu pesänhoitajan oikeustoimiin, ei ole sallittua kuuden kuukauden ajan konkurssimenettelyn aloittamisesta lukien.

Tätä säännöstä ei sovelleta

1. konkurssipesän velvoitteisiin, jotka johtuvat kahdenvälisestä sitovasta sopimuksesta, jonka pesänhoitaja on päättänyt panna täytäntöön,
2. pysyvistä sopimussuhteesta johtuviin velvoitteisiin sen ensimmäinen määräajan päättymisen jälkeen, jonka aikana pesänhoitaja olisi voinut purkaa sopimuksen,
3. pysyvistä sopimussuhteesta johtuviin velvoitteisiin, jos pesänhoitaja on saanut vastikkeen konkurssipesän hyväksi.

8 Mikä vaikutus maksukyvyttömyysmenettelyllä on sen vireilletulohetkellä käynnissä olevien oikeudenkäyntien jatkamiseen?

a) Konkurssia edeltävä menettely – siviilikannetta ei voi nostaa velallista vastaan konkurssia edeltävän menettelyn aloittamispäivästä menettelyn päättämiseen. Vireillä olevat menettelyt keskeytetään konkurssia edeltävän menettelyn aloittamispäivänä. Keskeytetyt menettelyt jatkuvat velkojan hakemuksesta sen jälkeen, kun

- konkurssia edeltävässä menettelyssä on saavutettu sovinto menettelyssä riitautetuista saatavista tai niiden osista,
- konkurssia edeltävän menettelyn päättämisestä on tehty lopullinen päätös.

Näitä säännöksiä ei sovelleta menettelyihin, joihin konkurssia edeltävä menettely ei vaikuta, eikä menettelyihin sellaisten saatavien suorittamiseksi, jotka ovat syntyneet konkurssia edeltävän menettelyn aloittamisen jälkeen.

Jos oikeudenkäynti on määrätty keskeytettäväksi konkurssia edeltävän menettelyn vuoksi ja siinä on myöhemmin annettu lopullinen päätös, jossa vahvistetaan konkurssia edeltävässä menettelyssä saavutettu sovinto, joka kattaa velkojan saatavan, tuomioistuimien jatkaa menettelyä ja hylkää kanteen tai keskeyttää ulosmittaus- tai turvaamismenettelyt, lukuun ottamatta niiden saatavien tai saatavien osien suhteen, jotka on riitautettu konkurssia edeltävässä menettelyssä.

b) Konkurssimenettely – pesänhoitaja ottaa hoitaakseen oikeudenkäynnit, mukaan lukien välimiesmenettelyt, jotka koskevat konkurssipesään kuuluvia omaisuuseriä ja jotka olivat vireillä konkurssimenettelyn aloittamishetkellä, ja toimii niissä velallisen nimissä ja puolesta. Konkurssimenettelyssä vaadittuihin saataviin liittyviä oikeudenkäyntejä ei voi jatkaa ennen kuin saatavat on tutkittu uudelleen.

Pesänhoitaja ottaa hoitaakseen konkurssimenettelyn aloittamishetkellä velallista vastaan vireillä olevat oikeudenkäynnit velallisen nimissä, kun oikeudenkäynti liittyy

1. tietyn omaisuusosan erottamiseen konkurssipesästä,
2. erillissuorituksiin,
3. konkurssipesän velvoitteisiin.

9 Mitkä keskeiset näkökohdat liittyvät velkojen osallistumiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn?

a) Konkurssia edeltävä menettely – velallisen velkojat ovat henkilöitä, joilla on konkurssia edeltävän menettelyn aloittamishetkellä rahamääräisiä saatavia velalliselta. Konkurssilain säännöksiä oikeudesta äänestää konkurssijärjestelyistä sovelletaan soveltuvin osin velkojen oikeuteen äänestää saneerausohjelmasta.

Velkojat äänestävät kirjallisesti vakiomuotoisella lomakkeella. Se on toimitettava tuomioistuimeen viimeistään äänestysistunnon alkaessa, ja siinä on oltava valtuutetun henkilön allekirjoitus ja vahvistus. Jos velkoja ei istunnon alkaessa toimita äänestyslomaketta tai toimittaa lomakkeen, josta ei käy yksiselitteisesti ilmi, kuinka hän on äänestänyt, velkojan katsotaan äänestäneen saneerausohjelmaa vastaan.

Istunnossa läsnä olevat velkojat äänestävät vakiomuotoista äänestyslomaketta käyttäen. Jos äänoikeutettu velkoja ei äänestä istunnon aikana, hänen katsotaan äänestäneen saneerausohjelmaa vastaan.

Jokainen äänoikeutettu velkojaryhmä äänestää erikseen saneerausohjelmasta. Konkurssijärjestelyjen osallistujia koskevia luokittelusääntöjä sovelletaan soveltuvin osin velkojen luokitteluun konkurssia edeltävässä menettelyssä.

Velkojen katsotaan hyväksyneen saneerausohjelman, jos kaikkien velkojen enemmistö on äänestänyt sen puolesta ja kussakin ryhmässä saneerausohjelman puolesta äänestäneiden velkojen saatavien yhteismäärä on vähintään kaksinkertainen verrattuna ohjelmaa vastaan äänestäneiden velkojen saataviin.

Velkoja, joilla oli yhteinen oikeus tai joiden oikeudet muodostivat yhden yhtenäisen oikeuden ennen konkurssia edeltävään menettelyyn johtaneiden syiden syntymistä, kohdellaan äänestyksessä yhtenä velkojana. Erillisoikeuksien tai nautintaoikeuksien haltijoita kohdellaan vastaavasti.

b) Konkurssimenettely – velkojatoimikunta – tuomioistuimien voi ennen ensimmäistä velkojen kuulemistä perustaa velkojatoimikunnan velkojen etujen suojaamiseksi ja nimetä sen jäsenet.

Määrältään suurimpien saatavien velkojen sekä pienten saatavien velkojen on molempien oltava edustettuina velkojatoimikunnassa. Myös velallisen entisten työntekijöiden tulee olla edustettuina velkojatoimikunnassa, paitsi jos he osallistuvat menettelyyn vain vähäisten saatavien velkojina.

Velkojatoimikunnan jäseniksi voidaan nimittää velkoja, joilla on oikeus erillissuoritukseen, ja henkilöitä, jotka eivät ole velkoja mutta jotka voivat asiantuntemuksensa vuoksi tukea velkojatoimikunnan työtä.

Velkojatoimikunnan jäsenten lukumäärän tulee olla pariton ja enintään yhdeksän. Jos velkojen lukumäärä on pienempi kuin viisi, velkojatoimikunnan muodostavat kaikki velkojat.

Jos velkojen hyväksytyt saatavien on uudelleenkäsitellyssä vahvistettu ylittävän 50 miljoonaa kunaa ja velallisella on konkurssimenettelyn aloittamispäivänä ollut työsopimuksia yli 20 työntekijän kanssa, tuomioistuimen on annettava velkojen päättää velkojatoimikunnan muodostamisesta.

Velkojatoimikunnan tulee valvoa pesänhoitajaa ja avustaa tätä liiketoiminnassa sekä seurata konkurssilain 217 §:n mukaisia toimia, tarkastaa kirjanpito ja muut liiketoimintaan liittyvät tositteet sekä määrätä liikevaihdon ja käteisvarojen määrän tarkistamisesta. Velkojatoimikunta voi valtuuttaa yksittäisiä jäseniään toteuttamaan tiettyjä toimenpiteitä sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa.

Velkojatoimikunta huolehtii erityisesti

1. konkurssimenettelyn etenemistä ja konkurssipesän tilaa koskevien pesänhoitajan kertomusten tarkastamisesta,
2. tilikirjojen ja niiden asiakirjojen tarkastamisesta, jotka pesänhoitaja on ottanut vastatakseen,
3. pesänhoitajan toimia koskevien vastalauseiden esittämisestä tuomioistuimelle,
4. konkurssimenettelyn kustannusarvioiden hyväksymisestä,
5. velallisen varojen realisointia koskevan lausunnon antamisesta tuomioistuimen pyynnöstä,

6. velallisen liiketoiminnan tai muiden toimien jatkamista koskevan lausunnon antamisesta tuomioistuimen pyynnöstä, ja
 7. pesäluettelosta perustellusta syystä puuttuvan varallisuuden toteamista koskevan lausunnon antamisesta tuomioistuimen pyynnöstä.
- Velkojatoimikunnan on ilmoitettava velkojille konkurssimenettelyn etenemisestä ja konkurssipesän tilasta.

Velkojainkokous

Tuomioistuin kutsuu koolle velkojainkokouksen. Osallistumisoikeus on kaikilla konkurssivelkojilla, kaikilla konkurssivelkojilla, joilla on oikeus erillissuoritukseen, pesänhoitajalla ja yksityisellä velallisella.

Valmisteluistunnossa tai sen jälkeen pidettävissä istunnoissa velkojainkokouksella on valta

1. perustaa velkojatoimikunta, ellei sitä ole jo perustettu, erottaa se tai muuttaa sen kokoonpanoa,
2. nimittää uusi pesänhoitaja,
3. päättää velallisen toiminnan jatkamisesta tai lopettamisesta sekä velallisen omaisuuden realisointitavasta ja -ehdoista,
4. määrätä pesänhoitaja laatimaan konkurssijärjestelyt,
5. tehdä muita velkojatoimikunnan toimivaltaan kuuluvia päätöksiä, ja
6. päättää muista konkurssimenettelyn toteutuksen ja loppuun saattamisen kannalta merkityksellisistä seikoista konkurssilain mukaan.

Velkojainkokouksella on oikeus pyytää pesänhoitajaa antamaan ilmoituksia ja kertomuksia konkurssipesän tilasta ja liiketoimista. Jos velkojatoimikuntaa ei ole perustettu, velkojainkokous voi määrätä liikevaihtoa ja pesänhoitajan hallinnoimia käteisarvoja koskevan tarkastuksen.

10 Millä tavoin selvittäjä voi käyttää tai luovuttaa pesän omaisuutta?

Konkurssimenettelyn alkaessa velallisen oikeudet oikeushenkilönä lakkaavat ja siirtyvät pesänhoitajalle. Konkurssimenettelyn alkaessa yksityisen velallisen oikeudet hallinnoida ja määrätä konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta siirtyvät pesänhoitajalle.

Konkurssimenettelyn alettua pesänhoitajan on välittömästi otettava haltuunsa ja hallintaansa konkurssipesän kaikki omaisuuserät.

Pesänhoitaja voi konkurssimenettelyn aloittamista koskevan täytäntöönpanomääräyksen perusteella pyytää tuomioistuinta määräämään, että velallinen luovuttaa omaisuuden, ja vahvistamaan toimet määräyksen panemiseksi täytäntöön.

Kun konkurssimenettelyn aloittamismääräys tulee lopulliseksi, pesänhoitaja voi pyytää tuomioistuinta määräämään, että kolmannet henkilöt, joilla on hallussaan konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta, luovuttavat tällaisen omaisuuden. Selvittäjän tulee pyynnön yhteydessä toimittaa asiakirjat, joista käy ilmi omaisuuden omistusoikeudet. Tuomioistuin tekee selvittäjän pyynnöstä päätöksen kuultuaan henkilöitä, joiden hallussa konkurssipesälle kuuluvaa omaisuutta on.

Pesänhoitaja laatii luettelon konkurssipesään kuuluvista omaisuuseristä. Yksityisen velallisen ja henkilöiden, joilla on aiemmin ollut lakiin perustuva valtuus edustaa velallista, on tehtävä asiassa yhteistyötä pesänhoitajan kanssa. Pesänhoitajan on kerättävä tarvittavat tiedot edellä mainituilta henkilöiltä, ellei se aiheuta menettelyn kohtuutonta viivästymistä.

Pesänhoitaja laatii luettelon kaikista velallisen tiedossa olevista velkojista velallisen kirjanpidon ja liiketoimintaan liittyvien asiakirjojen, muiden velalliselta saatujen tietojen ja saatavailmoitusten perusteella tai muulla tavoin.

Pesänhoitaja laatii konkurssimenettelyn aloittamisajankohdan tilanteesta systemaattisen yhteenvedon, jossa luetellaan konkurssipesän varat ja velallisen velat, verrataan niitä toisiinsa ja arvioidaan ne.

Tuomioistuimen kirjaamoon on toimitettava pesäluettelo, luettelo velkojista sekä yhteenvedo varoista ja veloista viimeistään kahdeksan päivää ennen valmisteluistuntoa.

Konkurssimenettelyn aloittaminen ei vaikuta velallisen velvollisuuteen huolehtia kirjanpidosta ja laatia tilinpäätös kauppa- ja vero-oikeuden säännösten mukaisesti. Pesänhoitajan on hoidettava nämä tehtävät konkurssipesän osalta.

Pesänhoitajan on viimeistään 15 päivää ennen valmisteluistuntoa toimitettava tuomioistuimelle velallisen taloudellista asemaa ja siihen johtaneita syitä koskeva selvitys, joka julkaistaan tuomioistuimen sähköisellä ilmoitustaululla (*e-Oglasna ploča suda*) viimeistään kahdeksan päivää ennen valmisteluistuntoa.

Valmisteluistunnon jälkeen pesänhoitajan on viipymättä realisoitava konkurssipesään kuuluva omaisuus, ellei se ole vastoin velkojainkokouksen päätöstä. Pesänhoitajan on realisoitava konkurssipesän omaisuus velkojainkokouksen ja velkojatoimikunnan päätösten mukaisesti.

11 Mille saataville voidaan vaatia maksua maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluvasta omaisuudesta ja mikä on maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen syntyneiden saatavien asema?

Konkurssimenettelyn alkaessa velallisyhteisön oikeudet oikeushenkilönä lakkaavat ja siirtyvät pesänhoitajalle. Yksityisen velallisen oikeudet hallinnoida konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta ja määrätä siitä siirtyvät konkurssimenettelyn alkaessa pesänhoitajalle.

Konkurssimenettelyn alettua pesänhoitajan on välittömästi otettava haltuunsa ja hallintaansa konkurssipesän kaikki omaisuuserät.

Pesänhoitaja voi konkurssimenettelyn aloittamista koskevan täytäntöönpanomääräyksen perusteella pyytää tuomioistuinta määräämään, että velallinen luovuttaa omaisuuden, ja vahvistamaan toimet määräyksen panemiseksi täytäntöön.

Kun konkurssimenettelyn aloittamismääräys tulee lopulliseksi, pesänhoitaja voi pyytää tuomioistuinta määräämään, että kolmannet henkilöt, joilla on hallussaan konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta, luovuttavat kyseisen omaisuuden. Pesänhoitajan tulee pyynnön yhteydessä toimittaa asiakirjat, joista käy ilmi omaisuuden omistusoikeudet. Tuomioistuin tekee pesänhoitajan pyynnöstä päätöksen kuultuaan henkilöitä, joiden hallussa konkurssipesälle kuuluvaa omaisuutta on.

Pesänhoitaja laatii luettelon konkurssipesän omaisuuseristä. Yksityisen velallisen ja henkilöiden, joilla on aiemmin ollut lakiin perustuva valtuus edustaa velallista, on tehtävä asiassa yhteistyötä pesänhoitajan kanssa. Pesänhoitajan on kerättävä tarvittavat tiedot edellä mainituilta henkilöiltä, ellei se aiheuta menettelyn kohtuutonta viivästymistä.

Pesänhoitaja laatii luettelon kaikista velallisen tiedossa olevista velkojista velallisen kirjanpidon ja liiketoimintaan liittyvien asiakirjojen, muiden velalliselta saatujen tietojen ja saatavailmoitusten perusteella tai muulla tavoin.

Pesänhoitaja laatii konkurssimenettelyn aloittamispäivän tilanteesta systemaattisen yhteenvedon, jossa luetellaan konkurssipesän varat ja velallisen velat, verrataan niitä toisiinsa ja arvioidaan ne.

Tuomioistuimen kirjaamoon on toimitettava pesäluettelo, luettelo velkojista sekä yhteenvedo varoista ja veloista viimeistään kahdeksan päivää ennen valmisteluistuntoa.

Konkurssimenettelyn aloittaminen ei vaikuta velallisen velvollisuuteen huolehtia kirjanpidosta ja laatia tilinpäätös kauppa- ja vero-oikeuden säännösten mukaisesti. Pesänhoitajan on hoidettava nämä tehtävät konkurssipesän osalta.

Pesänhoitajan on viimeistään 15 päivää ennen valmisteluistuntoa toimitettava tuomioistuimelle velallisen taloudellista asemaa ja siihen johtaneita syitä koskeva selvitys, joka julkaistaan tuomioistuimen sähköisellä ilmoitustaululla (*e-Oglasna ploča*) viimeistään kahdeksan päivää ennen valmisteluistuntoa.

Valmisteluistunnon jälkeen pesänhoitajan on viipymättä realisoitava konkurssipesään kuuluva omaisuus, ellei se ole vastoin velkojainkokouksen päätöstä. Pesänhoitajan on realisoitava omaisuus konkurssipesän omaisuus velkojainkokouksen ja velkojatoimikunnan päätösten mukaisesti.

12 Mitä sääntöjä sovelletaan saatavien ilmoittamiseen, todistamiseen ja hyväksymiseen?

a) Konkurssia edeltävä menettely – saatavat ilmoitetaan rahoitusviraston toimivaltaiselle yksikölle vakiomuotoisella lomakkeella, johon liitetään jäljennökset asiakirjoista, joihin saatava perustuu tai jotka osoittavat saatavan olemassaolon.

Valtiovarainministeriön verohallinto (*Ministarstvo financija – Porezna uprava*) voi ilmoittaa saatavia, jotka perustuvat veroihin, lisäveroihin, pakollisiin vakuutusmaksuihin, jotka lain mukaan on pidätettävä ansioista ja palkoista, tai muihin maksuihin, joita sillä on oikeus kantaa erityissäännösten perusteella, lukuun ottamatta saatavia, jotka perustuvat ansiotulosta maksettavaan veroon tai lisäveroon tai palkansaajien sosiaaliturvamaksuihin.

Konkurssia edeltävässä menettelyssä velallisen työntekijät ja entiset työntekijät sekä valtiovarainministeriön verohallinto eivät voi ilmoittaa saatavia, jotka perustuvat työsuhteeseen tai irtisanomiskorvaukseen laissa ja työehtosopimuksissa säädettyyn määrään saakka, tai saatavia, jotka perustuvat vahingonkorvaukseen työssä aiheutuneesta vammasta tai työperäisestä sairaudesta. Tällaiset saatavat eivät voi olla konkurssia edeltävän menettelyn kohteena. Jos hakija laiminlyö tällaisten saatavien ilmoittamisen konkurssia edeltävän menettelyn aloittamista koskevassa hakemuksessa tai jos kyseiset saatavat on ilmoitettu virheellisesti, velallisen työntekijöillä ja entisillä työntekijöillä sekä valtiovarainministeriön verohallinnolla on oikeus esittää vastalause. Saatavia ilmoittaessaan velkojien, joilla on oikeus erillissuoritukseen, on annettava tiedot oikeuksistaan, erillissuorituksen oikeusperustasta ja velallisen omaisuuden osasta, johon oikeutta erillissuoritukseen sovelletaan, ja ilmoitettava, luopuvatko he oikeudestaan erillissuoritukseen.

Saatavia ilmoittaessaan velkojien, joilla on erottamisoikeus, on annettava tiedot oikeuksistaan, erottamisoikeuden oikeusperustasta ja siitä velallisen omaisuuden osasta, johon erottamisoikeutta sovelletaan.

Saatavia ilmoittaessaan kummankin velkojaryhmän on laadittava saneerausohjelman toteuttamista varten ilmoitus, joka koskee suostumusta tai sen epäämistä suorituksen keskeyttämiselle siitä osasta omaisuutta, johon oikeutta erillissuoritukseen sovelletaan, tai erottamisen keskeyttämiselle siitä osasta omaisuutta, johon erottamisoikeutta sovelletaan.

Konkurssia edeltävässä menettelyssä tehtävä sovinto ei saa loukata velkojien oikeutta erillissuoritukseen siitä osasta omaisuudesta, johon oikeutta erillissuoritukseen sovelletaan, ellei sovinnossa sovita toisin. Jos konkurssia edeltävässä sovinnossa nimenomaisesti sovitaan toisin, siinä on täsmennettävä, mitä osaa näiden velkojien oikeuksista vähennetään, miten kauan suoritusta lykätään ja mitä muita konkurssia edeltävää menettelyä koskevia säännöksiä kyseisiin oikeuksiin sovelletaan.

Jos velkoja laiminlyö saatavan ilmoittamisen, mutta saatava on mainittu konkurssia edeltävän menettelyn aloittamista koskevassa hakemuksessa, kyseinen saatava katsotaan ilmoitetuksi.

Velallisen ja selvittäjän, jos sellainen on nimitetty, on ilmoitettava kantansa velkojien ilmoittamiin saataviin. Kanta toimitetaan rahoitusviraston toimivaltaiselle yksikölle vakiolomakkeella, joka sisältää kunkin saatavan osalta seuraavat tiedot:

1. saatavan numero ilmoitettujen saatavien taulukossa,
2. velkojien tunnistetiedot,
3. ilmoitetun saatavan määrä,
4. velallisen ja selvittäjän, jos sellainen on nimitetty, ilmoitus saatavan hyväksymisestä tai riitauttamisesta,
5. riitautetun saatavan määrä,
6. tosiseikat, jotka tukevat väitettä siitä, ettei riitautettu saatava tai sen osa ole olemassa.

Kun määräaika ilmoitettujen saatavien hyväksymiselle tai riitauttamiselle on kulunut umpeen, velallinen ja selvittäjä, jos sellainen on määrätty, eivät voi enää esittää vastalauseita hyväksymistään saatavista.

Velkoja voi riitauttaa toisen velkojan ilmoittaman saatavan.

Saatavan riitautus toimitetaan rahoitusviraston toimivaltaiselle yksikölle vakiolomakkeella, ja sen tulee sisältää seuraavat tiedot:

1. saatavan riitauttavan velkojan tunnistetiedot,
2. riitautetun saatavan viitenumero ilmoitettujen saatavien taulukossa,
3. riitautetun saatavan ilmoittaneen velkojan tunnistetiedot,
4. ilmoitetun ja riitautetun saatavan määrä,
5. saatavan riitauttavan velkojen ilmoitus,
6. riitautetun saatavan määrä,
7. tosiseikat, jotka tukevat väitettä siitä, ettei riitautettu saatava tai sen osa ole olemassa.

Rahoitusvirasto laatii ilmoitetuista ja riitautetuista saatavista taulukon vakiolomaketta käyttäen.

b) Konkurssimenettely – saatavat ilmoitetaan pesänhoitajalle vakiomuotoisella lomakkeella kahtena kappaleena, ja mukaan liitetään jäljennökset asiakirjoista, joihin saatava perustuu tai jotka todistavat saatavan olemassaolon.

Pesänhoitaja laatii luettelon kaikista konkurssimenettelyn aloittamiseen mennessä syntyneistä velallisen työntekijöiden ja entisten työntekijöiden saatavista, jotka ilmoitetaan brutto- ja nettomääräisinä; saatavien ilmoitukset on toimitettava kahtena kappaleena allekirjoitusta varten.

Huonommassa etuoikeusasemassa olevien velkojien saatavat ilmoitetaan vain tuomioistuimen sitä erikseen pyytäessä. Tällaisia saatavia koskevassa ilmoituksessa on mainittava, että saatavilla on heikompi etuoikeus, ja velkojan sija etusijajärjestyksessä.

Velkojien, joilla on erottamisoikeus, on ilmoitettava pesänhoitajalle kyseisestä oikeudestaan ja sen oikeusperustasta sekä mainittava omaisuuserät, joihin kyseistä oikeutta sovelletaan tai mainittava ilmoituksessa oikeudestaan korvaukseen erottamisoikeuden sijaan.

Velkojien, joilla on oikeus erillissuoritukseen, on ilmoitettava pesänhoitajalle kyseisestä oikeudesta ja sen oikeusperustasta ja mainittava omaisuuserät, joihin kyseistä oikeutta sovelletaan. Jos tällaiset velkojat ilmoittavat saatavia myös konkurssivelkojina, heidän on mainittava ilmoituksessaan se osa konkurssivelallisen omaisuudesta, johon heidän oikeutta erillissuoritukseen sovelletaan, ja se saataviensa enimmäismäärä, jota oikeus erillissuoritukseen ei todennäköisesti kata.

Erillissuoritukseen oikeutetut velkojat, jotka eivät ole ilmoittaneet pesänhoitajalle asianmukaisella tavalla oikeudestaan, eivät menetä sitä. Sen sijaan he/ne menettävät kyseisen oikeuden eikä heillä ole oikeutta vaatia vahingonkorvausta tai muuta korvausta konkurssivelalliselta tai velkojalta, jos kyseisen oikeuden kohteena oleva omaisuuserä on realisoitu konkurssimenettelyssä ilman, että he tiesivät asiasta, ja oikeutta erillissuoritukseen ei ollut kirjattu julkiseen rekisteriin, eikä pesänhoitaja ollut eikä voinut olla tietoinen kyseisestä oikeudesta.

Ilmoitettujen saatavien määrät ja etuoikeusasema tutkitaan uudelleen käsittelyssä.

Pesänhoitajan on ilmoitettava jokaisen ilmoitetun saatavan osalta, hyväksytäänkö vai riitautetaanko se.

Pesänhoitajan, yksityisen velallisen tai jonkin konkurssivelkojen riitauttamattomat saatavat on arvioitava erikseen. Arviointi ei koske erottamisoikeutta eikä oikeutta erillissuoritukseen.

Saatava katsotaan vahvistetuksi, jos pesänhoitaja hyväksyy sen uudelleen käsittelyssä eikä konkurssivelallinen riitauta sitä, tai jos riitautusilmoitus hylätään.

Jos yksityinen velallinen riitauttaa saatavan, se ei estä saatavan vahvistamista.

Tuomioistuin laatii tutkituista saatavista taulukon, jossa jokaisen ilmoitetun saatavan osalta mainitaan summa, jonka määräisenä saatava on vahvistettu, sen etuoikeusasema ja sen riitauttanut henkilö. Yksityisen velallisen tekemät saatavien riitautukset merkitään myös taulukkoon. Tuomioistuin tekee myös merkinnän saatavien vahvistamisesta vekseleihin ja muihin velkakirjoihin.

Tuomioistuin tekee tutkituista saatavista laaditun taulukon perusteella päätöksen, josta käy ilmi vahvistettujen tai riitautettujen saatavien määrä ja etuoikeusasema. Tuomioistuin päättää samassa yhteydessä myös siitä, suosittaako se kanteen nostamista saatavien vahvistamiseksi tai riitauttamiseksi. Jos pesänhoitaja on riitauttanut saatavan, tuomioistuin suosittaa velkojalle kanteen nostamista velallista vastaan riitautetun saatavan vahvistamiseksi. Jos jokin konkurssivelkojista on riitauttanut saatavan, jonka pesänhoitaja on hyväksynyt, tuomioistuin suosittaa velkojalle kanteen nostamista riitautetun saatavan vahvistamiseksi. Tällaisessa kanteessa saatavan riitauttanut henkilö toimii velallisen puolesta ja tämän lukuun.

Jos velallisen työntekijöiden ja entisten työntekijöiden saatavat on riitautettu, kanteen riitautettujen saatavien vahvistamiseksi nostetaan yleisten oikeudenkäyntiä koskevien säännösten ja työriitoihin sovellettavien erityissäännösten mukaisesti.

Jos riitautetusta saatavasta on annettu täytäntöönpanomääräys, tuomioistuin suosittaa riitauttaneelle osapuolelle kanteen nostamista riitautuksen perusteiden toteen näyttämiseksi.

13 Mitä sääntöjä sovelletaan omaisuuden myynnistä kertyneiden varojen jakamiseen? Mikä on velkojien maksunsaantijärjestys ja oikeuksien etusijajärjestys?

Suoritukset velkojille tehdään kassavirtaperusteella. Etuoikeusasemaltaan heikompia konkurssivelkoja ei oteta huomioon osittaisessa jaossa. Jaon suorittaa pesänjakaja, jonka on ennen jakoa hankittava suostumus velkojatoimikunnalta tai tuomioistuimelta siinä tapauksessa, että velkojatoimikuntaa ei ole perustettu.

Korkeimpaan etuoikeusasemaan kuuluvat velallisen työntekijöiden ja entisten työntekijöiden saatavat, jotka ovat syntyneet työsuhteen perusteella viimeistään konkurssimenettelyn aloittamispäivänä saatavan koko bruttomäärän osalta ja irtisanomiskorvauksen osalta laissa tai työehtosopimuksessa säädettyyn määrään saakka, sekä vahingonkorvaukseen työssä aiheutuneesta vammasta tai työperäisestä sairaudesta perustuvat saatavat.

Toiseksi korkein etuoikeusasema on kaikilla muilla saatavilla velalliselta, lukuun ottamatta etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia saatavia. Etuoikeutettujen saatavien maksun jälkeen maksetaan etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevat saatavat seuraavassa järjestyksessä:

1. korko konkurssivelkojien saataville konkurssimenettelyn aloittamisesta lukien,
2. menettelyyn osallistumisesta aiheutuneet yksittäisten velkojien kulut,
3. rikosten tai rikkomusten johdosta määrätyt sakot ja rikosoikeudenkäynneistä tai rikkomusmenettelyistä aiheutuneet kulut,
4. saatavat, jotka edellyttävät velallisen vastikkeettomia palveluja, ja
5. saatavat yhtiön osakkaan pääoman palauttamista varten otettujen lainojen takaisinmaksamiseksi tai vastaavat saatavat.

Maksamattomat saatavat eräänntyvät konkurssimenettelyn alkaessa.

Saatavat, joihin liittyy konkurssimenettelyn alkaessa voimaan tuleva purkava ehto, katsotaan ei-ehdollisiksi saataviksi, kunnes ehto tulee voimaan.

Konkurssimenettelyn kustannukset ja muut konkurssipesän velat maksetaan pesästä ensin. Pesänhoitaja maksaa saatavat niiden erääntymisjärjestyksessä.

Ennen jakoa pesänhoitaja laatii luettelon saatavista, jotka otetaan jaossa huomioon (jakoluettelo). Velallisen työntekijöiden ja entisten työntekijöiden työsuhteesta johtuvat saatavat, jotka ovat syntyneet viimeistään konkurssimenettelyn aloittamispäivänä, otetaan huomioon bruttomääräisinä. Luettelon tulee sisältää saatavien yhteenlaskettu määrä ja konkurssipesästä maksettavissa oleva määrä, joka jaetaan velkojien kesken.

Erillissuoritukseen oikeutetun velkojan, jolle velallinen on vastuussa myös henkilökohtaisesti, tulisi 15 päivän kuluessa jakoluettelon julkaisemisesta toimittaa pesänhoitajalle näyttö siitä, että oikeudesta erillissuoritukseen on luovuttu, sekä tieto määrästä, jota luopuminen koskee, tai että erillissuoritusta ei ole tapahtunut. Jos velkoja laiminlyö näytön toimittamisen määräajassa, hänen saatavaansa ei oteta huomioon osittaisessa jaossa.

Saatavat, joihin liittyy lykkäävä ehto, otetaan huomioon täysimääräisesti osittaisessa jaossa. Näitä saatavia vastaavaan osuuteen tehdään varaus jaon aikana.

Lopullisen jaon aikana ei oteta huomioon saatavia, joihin liittyy lykkäävä ehto, jos ehdon toteutumisen mahdollisuus on niin kaukainen, ettei saatavalla ole jakohetkellä aineellista arvoa. Tällöin kyseisen saatavan suoritusta varten aiemmissa jaoissa varatut määrät sisällytetään omaisuuteen, josta lopullinen jako tehdään.

Osittaisen jaon ulkopuolelle jätetyille velkojille, jotka myöhemmin ovat täyttäneet konkurssilain 275 ja 276 §:ssä säädetty ehdot, maksetaan konkurssipesän seuraavassa jaossa, mikä asettaa heidät samaan asemaan muiden velkojien kanssa. Vasta sen jälkeen on mahdollista jatkaa muiden velkojien saatavien maksua.

Lopullinen jako suoritetaan heti, kun konkurssipesän realisointi on saatettu päätökseen. Lopullinen jako voidaan aloittaa vain tuomioistuimen suostumuksella.

Jos kaikkien velkojien saatavat voidaan maksaa täysimääräisinä lopullisessa jaossa, pesänhoitaja siirtää ylijäämän yksityiselle velalliselle. Jos velallinen on oikeushenkilö, pesänhoitaja osoittaa kullekin henkilölle, jolla on osuus velallisyhteisöstä, ylijäämästä osuuden, johon kyseinen henkilö olisi ollut oikeutettu konkurssimenettelyn ulkopuolisessa likvidaatiomenettelyssä.

14 Mitkä ovat maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen edellytykset ja vaikutukset (erityisesti sovinnon osalta)?

a) Konkurssia edeltävä menettely – jos velkojat hyväksyvät saneerausohjelman, tuomioistuin vahvistaa päätöksellään saneerausohjelman ja konkurssia edeltävät järjestelyt, paitsi jos

– joku velkojista osoittaa riittävällä varmuudella, että saneerausohjelma vähentää heidän oikeuksiaan alle määrän, jonka he voivat kohtuudella olettaa saavansa, jos saneerausohjelmaa ei toteuteta;

– saneerausohjelman perusteella ei näytä todennäköiseltä, että se mahdollistaisi velallisen maksukyvyyn palautumisen kuluvan vuoden loppuun mennessä ja seuraavien kahden kalenterivuoden aikana;

– saneerausohjelmassa ei varauduta niiden määrien maksuun, jotka velkojat saisivat, jos heidän saatavaansa ei olisi riitautettu;

– saneerausohjelmassa on ehdotettu yhden tai useamman velkojan saatavien pääomittamista eivätkä velallisyhteisön jäsenet ole tehneet päätöstä, jolla tällainen toimenpide hyväksytään yhtiölain (*Zakon o trgovačkim društvima*) mukaisesti.

Jos edellytykset konkurssia edeltävän sovinnon vahvistamiselle eivät täyty, tuomioistuin vahvistaa päätöksellä, ettei konkurssia edeltävää sovintoa hyväksytä, ja keskeyttää menettelyn.

Konkurssia edeltävällä sovinnolla on oikeusvaikutuksia sekä niille velkojille, jotka eivät osallistuneet menettelyyn, että velkojille, jotka osallistuivat menettelyyn ja joiden riitautetut saatavansa vahvistetaan myöhemmin.

Velallinen, jolle on kertynyt tuottoa konkurssia edeltävän sovinnon mukaisesti kuoletetuista veloista, on säilytettävä tällaiset tuotot siihen saakka, kunnes määräaika kaikkien konkurssia edeltävästä sovinnosta johtuvien veloitteiden täyttämiseksi on umpeutunut.

Jos velkoja kuolettaa saatavan velalliselta konkurssia edeltävän sovinnon mukaisesti, kuoletetun saatavan määrä hyväksytään velkojan verotuksessa vähennyskelpoiseksi kuluksi.

b) Konkurssimenettely – heti kun lopullinen jako on suoritettu, tuomioistuin tekee päätöksen menettelyn päättymisestä. Päätös toimitetaan niitä rekistereitä hallinnoiville viranomaisille, joihin velallisen tietoja on kirjattu. Rekisteristä poistamisen jälkeen oikeushenkilömuotoisen velallisen olemassaolo lakkaa, ja velallinen, joka on luonnollinen henkilö, menettää asemansa yksityisenä elinkeinonharjoittajana, yrittäjänä tai ammatinharjoittajana.

15 Mitkä ovat velkojien oikeudet maksukyvyttömyysmenettelyn päättymisen jälkeen?

Konkurssivelkoja voi konkurssimenettelyn päättymisen jälkeen jatkaa rajoituksetta muiden saataviensa perintää yksityiseltä velalliselta.

Konkurssivelkoja voi käynnistää velalliseen kohdistuvan perintämenettelyn saatavan toteavan päätöksen nojalla edellyttäen, ettei velallinen ole riitauttanut saatavaa uudelleenkäsitellyssä. Tulokset riitautetun saatavan asema on sama kuin riitauttamattoman saatavan.

Tuomioistuin määrää pesänhoitajan tai jonkin velkojan ehdotuksesta tai viran puolesta, että menettelyä jatketaan täydentävän jaon toimittamiseksi, jos päätösistunnon jälkeen

1. edellytykset varattujen määrien jakamiseksi velkojille täyttyvät,
2. konkurssipesästä maksettua erää on palautunut konkurssipesään,
3. on löytynyt uusia konkurssipesään kuuluvia varoja.

Tuomioistuin määrää menettelyn jatkamisesta täydentävän jaon toimittamista varten riippumatta siitä, onko menettely on päätetty.

Tuomioistuin voi pidättäytyä täydentävän jaon toimittamisesta ja siirtää jakoa varten käytössä olevat varat velkojille tai siirtää uuden omaisuuden yksityiselle velalliselle, jos se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon saatavan vähäinen määrä tai kohteen vähäinen arvo sekä täydentävän jaon toimituksesta aiheutuvat kustannukset. Tuomioistuin voi tehdä täydentävää jakoa koskevan menettelyn jatkamisen riippuvaiseksi ennakkomaksusta, joka kattaa menettelyn kustannukset.

Täydentävän jaon toimituksen jälkeen tuomioistuin tekee päätöksen konkurssimenettelyn päättämisestä.

Kun täydentävää jakoa koskeva määräys on annettu, pesänjakaja jakaa lopullisen luettelon mukaisesti määrän, joka voidaan vapaasti luovuttaa ja joka on saatu konkurssipesän myöhemmin löydetyn osan realisoinnista. Pesänhoitaja toimittaa tuomioistuimelle lopputilityksen.

Konkurssipesän velkoja, jonka saatavasta pesänhoitaja on saanut tiedon

1. osittaisen jaon aikana sen jälkeen, kun jaettava osa on määritetty,
 2. lopullisen jaon aikana sen jälkeen, kun päätösistunto on päättynyt,
 3. täydentävän jaon aikana sen jälkeen, kun kyseistä jakoa koskeva jakoluettelo on julkaistu,
- voi vaatia maksua ainoastaan siltä osin kuin konkurssipesässä on varoja jäljellä jaon jälkeen.

16 Kuka vastaa maksukyvyttömyysmenettelyn kustannuksista?

Kukin velkoja vastaa omista kuluistaan konkurssia edeltävässä menettelyssä ja konkurssimenettelyssä, ellei konkurssilaisissa säädetä toisin.

17 Mitkä ovat velkoja vahingoittavien oikeustoimien mitättömyyttä, pätemättömyyttä ja peräyttämistä koskevat säännöt?

Konkurssivelkojat ja pesänhoitaja (velallisen puolesta) voivat konkurssilain säännösten mukaisesti riitauttaa oikeustoimet, joihin on ryhdytty ennen konkurssimenettelyn aloittamista ja jotka häiritsevät tasapuolista maksua konkurssivelkojille (aiheuttavat vahinkoa velkojille) tai jotka suosivat tiettyjä velkoja toisten kustannuksella (velkojen etuuskohtelu). Tällaisia oikeustoimia vastaaviksi katsotaan laiminlyönnit, joista on aiheutunut velalliselle oikeudenmenetys tai joiden perusteella varallisuusoikeudellinen vaade velallista kohtaan on syntynyt, pysynyt voimassa tai tullut vakuudelliseksi.

Oikeustoimi, jolla velkojalle saa vakuuden tai suorituksen tavalla ja ajankohtana, joka vastaa tämän oikeuksien sisältöä (oikeuksia vastaava suoritus) ja joka on toteutettu viimeisten kolmen kuukauden aikana ennen konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä, voidaan riitauttaa, jos velallinen oikeustoimen toteuttamisen aikaan oli maksukyvytön ja velkoja tiesi siitä.

Oikeustoimi, jolla velkoja saa vakuuden tai suorituksen tämän oikeuksien sisältöä vastaavasti, voidaan riitauttaa konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen, jos velkoja oikeustoimen toteuttamisen aikaan tiesi maksukyvyttömyydestä tai konkurssimenettelyn aloittamista koskevasta hakemuksesta.

Velkojan katsotaan tienneen maksukyvyttömyydestä tai konkurssimenettelyn aloittamista koskevasta hakemuksesta, jos hän oli tai hänen olisi pitänyt olla tietoinen olosuhteista, joiden perusteella on ilmeistä, että velallinen on maksukyvytön tai että konkurssimenettelyn aloittamista koskeva hakemus on jätetty. Henkilöiden, jotka ovat olleet läheisessä suhteessa velalliseen oikeustoimen toteuttamisen aikaan, katsotaan tienneen maksukyvyttömyydestä ja konkurssimenettelyn aloittamista koskevasta hakemuksesta.

Oikeustoimi, jolla velkoja saa vakuuden tai suorituksen, jota tällä ei ollut oikeutta vaatia tai vaatia sitä asianomaisella tavalla tai asianomaisena ajankohtana, voidaan riitauttaa, jos se toteutettiin

1. konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneen kuukauden aikana tai hakemuksen jättämisen jälkeen, tai
2. konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneen toisen tai kolmannen kuukauden aikana ja velallinen oli tuolloin maksukyvytön, tai
3. konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneen toisen tai kolmannen kuukauden aikana ja velkoja tiesi toimen toteuttamisen aikaan, että se aiheuttaisi vahinkoa konkurssivelkojille.

Velkojan katsotaan tienneen, että toimi aiheuttaisi vahinkoa muille velkojille, jos hän oli tai hänen olisi pitänyt olla tietoinen olosuhteista, joiden perusteella on ilmeistä, että velkojille aiheutuisi vahinkoa. Henkilöiden, jotka ovat olleet läheisessä suhteessa velalliseen oikeustoimen toteuttamisen aikaan, katsotaan tienneen, että konkurssivelkojille aiheutuisi vahinkoa.

Velallisen oikeustoimi, joka aiheuttaa välitöntä vahinkoa konkurssivelkojille, voidaan riitauttaa, jos se toteutettiin

1. konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneiden kolmen kuukauden aikana ja velallinen oli tuolloin maksukyvytön ja toinen osapuoli tiesi siitä, tai
2. sen jälkeen, kun konkurssimenettelyn aloittamista koskeva hakemus oli jätetty, ja toinen osapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää toimen toteuttamisen aikaan maksukyvyttömyydestä tai konkurssimenettelyn aloittamista koskevasta hakemuksesta.

Mikä tahansa velallisen oikeustoimi, joka johtaa tämän oikeudenmenetykseen tai estää tätä käyttämästä oikeuksiaan, tai mikä tahansa toimi, jonka perusteella varallisuusoikeudelliset vaateet velallista kohtaan voidaan pitää voimassa tai panna täytäntöön, rinnastetaan toimeen, joka aiheuttaa välitöntä vahinkoa velkojille.

Oikeustoimi, jonka velallinen on toteuttanut konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneiden kymmenen vuoden aikana tai hakemuksen jättämisen jälkeen velkojen vahingoittamistarkoituksessa, voidaan riitauttaa, jos toinen osapuoli tiesi velallisen tarkoituksesta toimen toteuttamisen aikaan. Toisen osapuolen olleen tietoinen tällaisesta tarkoituksesta, jos hän tiesi, että velallista uhkaa maksukyvyttömyys ja että kyseinen toimi aiheuttaisi vahinkoa velkojille.

Velkojan katsotaan tienneen, että velallista uhkasi maksukyvyttömyys ja että toimi aiheuttaisi vahinkoa velkojille, jos velkoja tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää olosuhteista, joiden perusteella on ilmeistä, että velallinen on maksukyvytön ja että toimi aiheuttaisi vahinkoa velkojille.

Sopimus, johon liittyy rahallinen vastike ja jonka velallinen ja velalliselle läheinen henkilö ovat tehneet keskenään, voidaan riitauttaa, jos se aiheuttaa vahinkoa velkojille. Tällaista sopimusta ei voida riitauttaa, jos se on tehty yli kaksi vuotta ennen konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä tai jos toinen osapuoli näyttää toteen, ettei hän on ollut sopimuksen tekohetkellä tietoinen velallisen tarkoituksesta vahingoittaa velkoja.

Velallisen toteuttama oikeustoimi, johon ei liity vastiketta tai johon liittyvä vastike on vähäpätöinen, voidaan riitauttaa, paitsi jos se on tehty yli neljä vuotta ennen konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä. Oikeustoimea ei voi riitauttaa, jos on kyse satunnaisesta ja arvoltaan vähäpätöisestä lahjasta.

Oikeustoimi, jolla yrityksen osakas vaatii pääomallain takaisinmaksua tai vastaavaa suoritusta, on mitätön, jos sillä

1. annetaan vakuus ja se on toteutettu konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneiden viiden vuoden aikana tai sen jälkeen;
2. taataan maksu ja se on toteutettu konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneen vuoden aikana tai sen jälkeen.
Oikeustoimi, jolla yhtiön äänettömän yhtiömiehen osuus palautetaan hänelle kokonaan tai osittain tai jolla hänen osuutensa poistetaan kertyneistä tappioista kokonaan tai osittain, voidaan riitauttaa, jos kyseisen toimen taustalla oleva sopimus tehtiin yhtiötä koskevan konkurssimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneen vuoden aikana tai sen jälkeen. Tämä pätee myös silloin, kun ääneton yhtiömies on sopimuksen mukaisesti selvitystilassa. Jos on kyse oikeuksia vastaavasta suorituksesta, velallisen maksuja, jotka on suoritettu vekselin muodossa, ei voida vaatia takaisin saajalta, jos siirtokelpoisia instrumentteja koskevan lainsäädännön mukaan saaja maksun vastaanottamisesta kieltäytyessään menettäisi oikeuden saatavaan muilta velallisilta.

Oikeustoimi katsotaan toteutetuksi hetkellä, jona sen oikeusvaikutukset alkavat.

Jos oikeustoimen pätevyys edellyttää kirjausta julkiseen luetteloon, rekisteriin tai lokiin, oikeustoimi katsotaan toteutetuksi hetkellä, jona muut pätevyyden ennakkoehdot täyttyvät, velallisen ilmoitus kirjaamisaikomuksesta tulee sitovaksi ja toinen osapuoli tekee pyynnön oikeudellisen muutoksen kirjaamiseksi. Tätä säännöstä sovelletaan myös pyyntöihin ennakkokirjauksista, joilla turvataan oikeus oikeudelliseen muutokseen.

Jos oikeustoimeen sovelletaan ehtoa tai määräaika, huomioon otetaan ajankohta, jolloin se toteutettiin, eikä ajankohta, jolloin ehto täyttyy tai määräaika umpeutuu.

Oikeustoimi, jolle on saatu täytäntöönpanomääräys tai joka on toteutettu osana täytäntöönpanomenettelyä, voidaan riitauttaa.

Jos velallinen on saanut suoritukselleen samanarvoisen vastikkeen, josta on välittömästi tullut osa velallisen omaisuutta, suorituksen taustalla oleva oikeustoimi voidaan riitauttaa ainoastaan, jos on kyse tarkoituksellisesta vahingon aiheuttamisesta.

Pesänhoitaja voi velallisen puolesta riitauttaa velallisen oikeustoimen tuomioistuimen valtuutuksella. Kanne nostetaan sitä henkilöä vastaan, johon riitautettu toimi kohdistui.

Pesänhoitaja voi nostaa kanteen oikeustoimen riituttamiseksi puolentoista vuoden kuluessa konkurssimenettelyn aloittamispäivästä.

Kukin konkurssivelkoja voi nostaa kanteen oikeustoimen riituttamiseksi omasta puolestaan ja omalla kustannuksellaan, jos

- pesänhoitaja ei ole nostanut kantetta oikeustoimen riituttamiseksi konkurssilain 212 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa – kolmen kuukauden kuluessa kyseisessä momentissa säädetyn määräajan kulumisesta;
- pesänhoitaja peruuttaa oikeustoimen riituttamista koskevan kanteen – kolmen kuukauden kuluessa toimen peruuttamisen vahvistavan lopullisen päätöksen julkaisemisesta tuomioistuimen sähköisellä ilmoitustaululla;
- velkoja on aiemmin pyytänyt pesänhoitajaa ottamaan kantaa ja pesänhoitaja on ilmoittanut, ettei hän nosta kantetta oikeustoimen riituttamiseksi – kolmen kuukauden kuluessa pesänhoitajan ilmoituksen julkaisemisesta tuomioistuimen sähköisellä ilmoitustaululla;
- velkoja on aiemmin pyytänyt pesänhoitajaa ottamaan kantaa eikä pesänhoitaja ole kolmen kuukauden kuluessa ilmoittanut, nostaako hän kanteen oikeustoimen riituttamiseksi – kolmen kuukauden kuluessa kannanottoa koskevan pyynnön julkaisemisesta.

Jos vaatimus oikeustoimen riituttamisesta on hyväksytty, riitautetulla oikeustoimella ei ole oikeusvaikutuksia konkurssipesään nähden, ja toisen osapuolen edellytetään palauttavan konkurssipesään kaikki riitautetun toimen nojalla saadut aineelliset etuudet, ellei konkurssilaissa säädetä toisin.

Täytäntöönpanohakemuksen, joka perustuu oikeustoimen riituttamista koskevan vaatimuksen hyväksyvään päätökseen, voi tehdä pesänhoitaja velallisen tai konkurssipesän puolesta ja lukuun, ja konkurssivelkoja omasta puolestaan ja konkurssivelallisen tai konkurssipesän hyväksi.

Henkilön, joka hyväksyy suorituksen ilman korvausta tai vähäpätöistä korvausta vastaan, on palautettava saamansa varat vain, jos niistä on koitunut hänelle taloudellista hyötyä, paitsi jos hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että kyseinen suoritus aiheuttaisi vahinkoa velkojille.

Oikeustoimen riituttamiseksi nostetusta kanteesta annettua lopullista päätöstä sovelletaan konkurssivelalliseen, konkurssipesään ja kaikkiin konkurssivelkoihin, ellei konkurssilaissa säädetä toisin.

Jos tuomioistuin on hyväksynyt vaatimuksen oikeustoimen riituttamisesta, vastapuolen edellytetään palauttavan konkurssipesälle kaikki riitautetun toimen nojalla saadut aineelliset etuudet. Kun nämä etuudet on palautettu konkurssipesään, kantajina olevilla velkojilla on oikeus etuoikeutettuun maksuun kyseisistä etuuksista suhteessa vahvistettujen saataviensa määrään.

Velallisen oikeustoimet voidaan riitauttaa toimittamalla vastalause ilman aikarajoituksia.

Oikeustoimi voidaan riitauttaa myös vastapuolen perillistä tai muuta yleisseuraannon saajaa vastaan.

Oikeustoimi voidaan riitauttaa vastapuolen muuta yleisseuraannon saajaa vastaan, jos

1. yleisseuraannon saaja tiesi saannon aikaan olosuhteista, joihin hänen oikeudellisen edeltäjänsä saannon pätemättömyys perustuu;
2. yleisseuraannon saaja oli saannon aikaan velalliseen läheisessä suhteessa oleva henkilö, paitsi jos hän osoittaa, ettei ollut tuolloin tietoinen olosuhteista, joihin hänen oikeudellisen edeltäjänsä saannon pätemättömyys perustuu;
3. saadut varat siirrettiin yleisseuraannon saajalle ilman vastiketta tai vähäpätöistä vastiketta vastaan.

Oikeustoimi, joka on toteutettu konkurssimenettelyn aloittamisen jälkeen ja joka pysyy voimassa julkisissa rekistereissä olevia kirjauksia koskevan luottamuksensuojan periaatteen mukaan, voidaan riitauttaa niiden sääntöjen mukaan, joita sovelletaan ennen konkurssimenettelyn aloittamista toteutetun oikeustoimen riituttamista.

Päivitetty viimeksi: 23/08/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.